

Advies

over het voorontwerp van decreet betreffende de
woonzorg

Brussel, 31 mei 2018

Adviesvraag: het voorontwerp van decreet betreffende de woonzorg
Adviesvrager: Vlaams Minister van welzijn, volksgezondheid en gezin, de heer Jo Vandeurzen
Ontvangst adviesvraag: 26 april 2018
Adviestermijn: 30 dagen

Goedkeuring raad: 31 mei 2018, in consensus

Contactpersoon: Barbara Krekels - bkrekels@serv.be

Inhoud

Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de woonzorg	4
1. Algemene appreciatie.....	5
2. Bespreking per artikel	10

Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de woonzorg

Situering

De SAR WGG ontving op 26 april 2018 een adviesvraag over het voorontwerp van decreet betreffende de woonzorg. De Vlaamse regering hechtte haar principiële goedkeuring aan dit voorontwerp van decreet op 20 april 2018. Mevrouw B. Van den Heuvel, raadgever van minister Vandeurzen, lichtte het voorontwerp van decreet toe voor de SAR WGG.

Met het Woonzorgdecreet van 2009 werden de thuiszorg en de ouderenzorg samengebracht in één overkoepelend begrip ‘woonzorg’. De fundamenten van het Woonzorgdecreet blijven vandaag overeind. Toch is het decreet na bijna 10 jaar aan een actualisering toe. De bevoegdheidsoverdrachten die gepaard gaan met de zesde staatshervorming, de demografische evoluties, de veranderende samenleving, de accentlegging op de vermaatschappelijking van de zorg en de inclusiegedachte en een voortschrijdend inzicht gevoed door wetenschap, ervaringen en praktijk, zetten aan tot een bijsturing in het denken en handelen van onze Vlaamse woonzorgvoorzieningen. Dit actualiseringstraject ging van start in 2015 en ging gepaard met een intens proces in nauwe samenspraak met de sector.

Het voorontwerp van decreet betreffende de woonzorg dat vandaag voorligt blijft in essentie een voorzieningendecreet, gericht op de organisatie van een kwaliteitsvol woonzorgaanbod en dit voor een grote diversiteit van personen ongeacht de leeftijd, tenzij specifiek bepaald. De actualisering van het Woonzorgdecreet vormt een noodzakelijke tussenstap in een langetermijndoelstelling, namelijk de totstandkoming van een sectoroverschrijdend en ontschot “decreet langdurige zorg en ondersteuning”. Om deze langetermijndoelstelling te realiseren zijn tussenstappen nodig. De actualisering van het Woonzorgdecreet is daar één van, en spoort samen met de realisatie van de Vlaamse Sociale Bescherming, de hervorming van de eerste lijn, een nieuw decreet geestelijke gezondheid en een nieuw decreet lokaal sociaal beleid. (MvT)

De raad vergaderde over deze adviesvraag op 26 april, op 3, 8 en 31 mei 2018. Het advies van de SAR WGG werd in consensus aangenomen op 31 mei 2018.

1. Algemene appreciatie

De SAR WGG ziet in dit voorontwerp van decreet nog niet de grote stap vooruit die de samenleving nodig heeft op het vlak van langdurige zorg en ondersteuning. Daarvoor weerspiegelt het nog onvoldoende onze toekomstvisie. De raad aanvaardt echter wel dat dit voorontwerp van decreet een aantal zaken actualiseert en bij elkaar brengt als een ‘tussenstap’ naar een echt “ontschot én vraag- en behoeftegericht decreet over lange termijn zorg en ondersteuning”.

De Vlaamse Regering heeft duidelijk gezocht naar een evenwicht tussen ambitie en realisme waarmee de sectoren de volgende jaren aan de slag kunnen. Gelet op de 6de staatshervorming begrijpt de raad dat dit momenteel de meest realistische optie is. De overdracht van de residentiële ouderenzorg en van de financiering ervan tijdens de huidige legislatuur is immers op zich al een huzarenstukje. De raad apprecieert de inspanningen die de Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin hiervoor doet. Ook de Vlaamse Sociale Bescherming is een omvangrijk project. De raad heeft er bovendien zelf altijd voor gepleit om eerst de continuïteit te verzekeren.

In zijn advies over de conceptnota residentiële ouderenzorg (25 januari 2018) heeft de raad ook al gevraagd om, vooraleer de omslag te maken naar een systeem van persoonsvolgende financiering, eerst alles goed op punt te zetten. De raad herhaalt daarbij zijn vraag om *100% RVT dekking in de woonzorgcentra te realiseren tegen het einde van 2023. Pas wanneer alle zwaar zorgbehoevenden een RVT-statuuut hebben, kan de eventuele overstap naar een systeem van persoonsvolgende financiering gemaakt worden.*

Ondanks dit nodige realisme, is het toch enigszins teleurstellend dat de ambitie vandaag nog niet verder reikt. De woonzorg schreeuwt immers om evolutie naar meer kleinschaligheid, naar meer maatwerk, naar meer persoonsgerichte benaderingen van zorg en ondersteuning en dus naar meer aandacht voor de kwaliteit van het leven.

De raad is positief over de aanloop naar dit voorontwerp van decreet. Via verschillende conceptnota's is – in overleg met vele stakeholders – onderzocht hoe de nieuwe maatschappelijke tendensen en visies op zorg en ondersteuning kunnen geïntegreerd worden in de woonzorg.

Het is goed dat dit voorontwerp van decreet een aantal zaken bij elkaar brengt en vernieuwt, zoals autonomie en levenskwaliteit, de plaats van de mantelzorg, proactief handelen en aanklampende zorg, de buurtgerichte zorg, de mogelijkheid om kleinschalig te werken, de link die wordt gelegd met het geïntegreerd breed onthaal (GBO), met het lokaal sociaal beleid en met de eerstelijnszones, de aandacht voor financiële en bestuurlijke weerbaarheid en transparantie, de actualisering van de opdrachten van de diensten maatschappelijk werk, het schrappen van de regionale dienstencentra en het verschuiven van hun opdrachten, en zo meer.

Toch blijft het moeilijk om over een kaderdecreet een oordeel te vormen. Het is immers pas bij de uitvoeringsbesluiten dat de principes en intenties van dit decreet vertaald zullen worden naar concreet beleid. Daarom zal de raad in dit advies een aantal zaken benadrukken die een goede vertaling in uitvoeringsbesluiten vereisen.

Doelstellingen

Als doel (artikel 3) van het voorontwerp van decreet wordt vermeld dat woonzorgvoorzieningen en verenigingen de autonomie en levenskwaliteit van de gebruiker waarborgen. Hier ontbreken voor de raad toch heel wat elementen. De raad meent dat de uitgangspunten van Maatschappelijk Verantwoorde Zorg, met name kwaliteit, performantie, rechtvaardigheid, relevantie en toegankelijkheid expliciet in de generieke doelstelling van het decreet geformuleerd moeten zijn. We vinden ze wel deels terug in de werkingsprincipes maar fundamentele principes worden best in de doelstellingen verankerd.

Gebrek aan instrumenten in het decreet

De raad merkt op dat dit voorontwerp van decreet zich vooral richt op de organisatie van de woonzorg, op de principes en de structuren. Het is de 'input' die hier geregeld wordt. De raad meent dat er te weinig wordt ingegaan op de 'output'. De vraag hoe je dit alles zal realiseren en zal opvolgen, mag niet alleen in de uitvoeringsbesluiten geregeld worden. Enkele duidelijke aanzetten (of kapstokken) hiertoe moeten door het decreet zelf gevat worden.

Het voorontwerp van decreet bevat m.a.w. een aantal zeer waardevolle werkingsprincipes waarmee de maatschappelijke evoluties terecht worden ingebed in de woonzorg, maar de raad vindt de vertaling van deze werkingsprincipes in instrumenten (vb. op vlak van kwaliteit, toegankelijkheid en personeel,...) te weinig in dit decreet terug. Hoe moeten de doelstellingen en werkingsprincipes concreet gerealiseerd en opgevolgd worden?

- Hoe zullen we bijvoorbeeld de doelstelling 'kwaliteit van leven' opvolgen? Met welke indicatoren?
- Met welke instrumenten zullen we kwaliteit garanderen en transparant maken voor de burger? Op welke manier zal kwaliteit gemeten en zichtbaar worden? Via indicatoren, accreditering, of gebruikersbevragingen? De raad verwijst graag opnieuw naar zijn advies over 'kwaliteitsborging en toezicht door de derden' (9 oktober 2014) waar een uitgebalanceerd model voor kwaliteitsborging wordt beschreven.

De raad merkt ook op dat het klachtrecht ontbreekt in de bepalingen van dit voorontwerp van decreet. *Een goede klachtenbehandeling kan nochtans een belangrijk onderdeel zijn van kwaliteitsbewaking en –verbetering in de zorg¹.*

- Hoe zal de toegankelijkheid en de betaalbaarheid van de woonzorg verzekerd worden? Een werkingsprincipe gaat in op de beschikbaarheid voor de doelgroep, maar concrete instrumenten om dit te realiseren vinden we verderop in het decreet niet terug.
- Hoe zullen we de realisatie van het 'nieuwe professionalisme' opvolgen? In de werkingsprincipes vinden we *de opbouw van een vertrouwensvolle zorgrelatie met de*

---

¹ Vlaams Patiëntenplatform, april 2016. [Naar een toegankelijk klachtrecht ingebed in een kwaliteitsbeleid.](#)

gebruiker waarborgen (art. 4. §1 15°), *het voeren van een beleid rond ethisch verantwoorde zorg* (art.4 §2 5°), alsook *het voeren van een beleid rond vorming, training en intervisie om de deskundigheid van het personeel en het management te bevorderen* (art. 4 §2 10°). Deze werkingsprincipes verwijzen naar het nieuwe professionalisme zoals de SAR WGG dat in zijn visie over ‘nieuw professionalisme in zorg en ondersteuning als opgave voor de toekomst’ (december 2015) heeft beschreven.

De raad mist echter ook hier een duidelijke aanzet om daadwerkelijk te evolueren naar dit ‘nieuw professionalisme’. Het wordt immers niet duidelijk met welke mensen en middelen hieraan zal gewerkt worden.

In de Memorie van Toelichting wordt verwezen naar Innovatieve Arbeidsorganisatie en naar ondersteunende technologie voor het *faciliteren van een efficiëntere inzet van het zorgpersoneel* (MvT, p. 52). Dit kan zeker en vast bijdragen aan de efficiëntie van de zorg en ondersteuning, maar daarnaast moet er absoluut ook verder geïnvesteerd worden in zorg en ondersteuning in een snel vergrijzend Vlaanderen.

Investeren moet gebeuren door de inzet van bijkomende middelen, maar ook door in te zetten op het vlak van opleiding en vorming van personeel. Het aantrekken en vormen van personeel voor de sectoren in welzijn en gezondheid beschouwt de raad bovendien als een horizontale bevoegdheid. Voldoende en goed geschoold personeel zullen we maar vinden als zowel de beleidsdomeinen welzijn, volksgezondheid en gezin, als onderwijs én werk en sociale economie hierop gezamenlijk inzetten.

Daarnaast moet er ook met het federale niveau samengewerkt worden om de modernisering van de wet betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen (KB nr. 78) tot een goed einde te brengen. De sterk verouderde structuur van deze wet verhindert het om een goed competentiegericht personeelsbeleid te voeren op het niveau van organisaties en voorzieningen in de Vlaamse woonzorg. De raad vraagt tegelijk op Vlaams niveau een verbreding van beroepen en functies in de woonzorg toe te laten mits er ook financiering wordt voorzien.

De raad verwacht dat in het decreet instrumenten aangereikt worden om de doelstellingen en werkingsprincipes te vertalen naar de concrete werking op het terrein.

Afstemming

In de Memorie van Toelichting op pagina 4 en 5 wordt terecht gewezen op het belang van afstemming met andere beleidsontwikkelingen en de nieuwe decreten op komst én op het belang van afstemming met het federale beleidsniveau.

De raad is bezorgd over de goede afstemming met die andere grote trajecten zoals de Vlaamse sociale bescherming (VSB), de hervorming van de eerstelijnszorg, het decreet op de geestelijke gezondheid, het lokaal sociaal beleid, ... De Vlaamse Regering houdt momenteel heel veel ballen tegelijk in de lucht. Er zal dus bij het uitschrijven en uitrollen van deze trajecten zeer sterk over moeten gewaakt worden dat alles op zijn plaats valt, in elkaar haakt en dat er geen hiaten/gaten vallen, noch tegenstrijdigheden ontstaan. De raad denkt bijvoorbeeld aan de mogelijkheid tot ‘omzetting’ die in dit voorontwerp van decreet voorzien wordt. Deze zal afhangen van de eerstelijnszones en de regionale zorgzones en de inschatting van de zorgnoden die op die niveaus gemaakt worden. Het is

dus belangrijk dat er spoed wordt gezet achter de vorming en goede werking van de eerstelijnszones en van de regionale zorgzones en dat er een volledige dekking over het Vlaamse grondgebied wordt gerealiseerd.

Ook de afstemming met het federale niveau is van groot belang. Zoals gezegd, niet in het minst wanneer het gaat over de modernisering van de wet op uitoefening van de gezondheidszorgberoepen (KB nr. 78).

Inzet van mensen en middelen

Investeren in welzijn en gezondheid én in goede langdurige zorg en ondersteuning is een essentieel gegeven binnen een warm en welvarend Vlaanderen. De SAR WGG ziet dit dan ook als de verantwoordelijkheid en opdracht van de ganse Vlaamse Regering. Ook de volgende Vlaamse Regering zal op dit vlak belangrijke keuzes moeten maken.

In het advies over de conceptnota residentiële ouderenzorg vestigde de raad al de aandacht op het feit dat er de laatste jaren te weinig is geïnvesteerd in de ouderenzorg om de evolutie van de vergrijzing te kunnen volgen en om een zinvolle diversiteit aan woonvormen aan te kunnen bieden. Daarom is er dringend een inhaalbeweging nodig! (Krachtlijnen advies over de conceptnota Residentiële ouderenzorg, een échte thuis voor kwetsbare personen. Een stevige uitdaging voor de samenleving én zorgaanbieders, 25 januari 2018)

In dit voorontwerp van decreet worden aan de woonzorgvoorzieningen heel wat eisen en verwachtingen gesteld, met name inzake gebruikersgerichte werkingsprincipes, organisatorische werkingsprincipes en bestuurlijke weerbaarheid en transparantie. Dat vereist bijkomende inspanningen van woonzorgvoorzieningen. Het is daarom belangrijk dat hiervoor ook de nodige middelen worden voorzien (o.a. voor digitalisering en extra medewerkers). Transparantie kan een belangrijke hefboom zijn voor kwaliteitsvolle zorg en ondersteuning, maar mag niet leiden tot bijkomende administratieve druk.

Dit decreet zal pas uitgevoerd kunnen worden wanneer voldoende budget wordt voorzien. De raad vraagt dat de volgende Vlaamse Regering hiervoor een groeipad in de meerjarenbegroting voorziet.

Commercialisering in zorg en ondersteuning

De raad herhaalt hier zijn standpunt dat in het advies van 24 maart 2016 over de Conceptnota 'Vlaams welzijns- en zorgbeleid voor ouderen' werd ingenomen.

Voor de SAR WGG moet het aanbieden van kwaliteitsvolle, sociaal rechtvaardige, performante, relevante en toegankelijke zorg en ondersteuning het uitgangspunt zijn voor alle aanbieders. Aanbieders die de toets van Maatschappelijk verantwoorde zorg doorstaan mogen zich op het zorgveld begeven. Publieke middelen voor zorg (collectieve financiering) moeten volledig gebruikt worden voor hun bestemming: het aanbieden van Maatschappelijk verantwoorde zorg. ... De raad is van mening dat publieke middelen voor zorg nooit mogen worden aangewend voor enige vorm van winstuitkering.

Ook de eigen bijdragen van personen met een zorgbehoefte moeten voldoen aan de voorwaarden van toegankelijkheid en betaalbaarheid.

Om zekerheid te hebben of de publieke middelen voor zorg voor 100% naar zorg gaan is maximale transparantie vereist. Transparantie door de aanbieders - inzake het financiële reilen en zeilen, de kwaliteit, huisvesting, bouwkost, dagprijs...- is een absolute voorwaarde.

Winstuitkering moet transparant gerapporteerd worden en mag in geen geval leiden tot hoge gebruikersbijdragen die de toegang tot Maatschappelijk verantwoorde zorg belemmeren.”

Sociaal ondernemerschap betekent maatschappelijk verantwoord ondernemen met een sociaal doel en niet met het doel winst te maximaliseren om uit te keren. Winst wordt enkel nagestreefd om de toegankelijkheid, de continuïteit, de duurzaamheid en de kwaliteit van de verstrekte zorg en ondersteuning te garanderen en te verbeteren.

Financieringssystemen mogen nooit leiden tot een beperking van het aanbod van en de doelgroepen voor bepaalde zorg- en ondersteuningsvormen. De raad wijst hiermee op het mogelijk gevaar voor ‘cherry picking’.

Het is nodig een transparante boekhouding over de allocatie van middelen te installeren, zodat vergelijkingen tussen voorzieningen mogelijk worden.

2. Bespreking per artikel

Hoofdstuk 1. Gemeenschappelijke basisbepalingen

Hoofdstuk 1. Afdeling 2. Definities

Artikel 2 16°

- In de definitie van verenigingswerker wordt geen rekening gehouden met luik 3 van de wet op onbelast bijverdienen, met name de deeleconomie. Valt de deeleconomie onder thuiszorgdiensten, of moet de deeleconomie een erkenning aanvragen indien men activiteiten wil aanbieden die onder thuiszorg vallen (bijvb. nachtoppas)? In de wet op onbelast bijverdienen staat vermeld dat de diensten moeten worden aangeboden conform de erkenningscriteria van de Gemeenschappen. Daarom meent de raad dat er ook hier naar de deeleconomie moet worden verwezen.

Hoofdstuk 1. Afdeling 3. Doelstellingen en werkingsprincipes

Artikel 3 Doelstellingen

- Voor de opmerkingen over de doelstellingen van het decreet verwijzen we naar de algemene appreciatie.

Artikel 4 Werkingsprincipes

- De werkingsprincipes zijn zeer breed en goed uitgebalanceerd beschreven. Ze worden door de raad onderschreven.
- De raad vraagt zich wel af of deze werkingsprincipes voor een vereniging van mantelzorgers en gebruikers niet te zwaar vallen.

Artikel 4 §1 gebruikersgerichte werkingsprincipes

4° ze ondersteunen, vrijwaren en stimuleren de persoonlijke autonomie, keuzevrijheid en zelfverantwoordelijkheid van de gebruiker en zijn mantelzorgers. De raad meent dat autonomie, keuzevrijheid en zelfverantwoordelijkheid belangrijke werkingsprincipes zijn en wijst op het belang om dit ook waar te maken in de zorgrelatie met kwetsbare gebruikers. Een juiste balans tussen autonomie, participatie en solidariteit moet hen een kwaliteitsvolle zorg en ondersteuning kunnen bieden.

4° 5° 6° De raad vindt het positief dat de rol van de mantelzorger erkend wordt. Ook het feit dat de instemming van de gebruiker en van de mantelzorger hier centraal staat, is belangrijk.

9° ze hebben oog voor de hele zorgsituatie, inclusief de vroegtijdige zorgplanning, de palliatieve zorg en de levenseindezorg en dit met respect voor het zelfbeschikingsrecht van de gebruiker. De raad vindt het zeer goed dat deze elementen integraal deel uitmaken van de zorgsituatie (en zullen worden opgenomen in een woonzorgplan), maar maakt hierbij nog een kanttekening. In ziekenhuizen en bij de diensten voor dringend vervoer wordt er vaak geen rekening gehouden met de wensen van de persoon met zorgbehoefte die in de zorgplannen die worden opgemaakt in een woonzorgcentrum werden opgenomen. De raad roept op om ook tussen de

voorzieningen die federaal of door de gemeenschappen aangestuurd worden tot een goede communicatie en afstemming te komen in functie van de continuïteit van zorg en ondersteuning en van de gemaakte afspraken tussen de persoon met zorgbehoefte, zijn naaste omgeving en het woonzorgcentrum. De digitalisering kan hier een belangrijke rol vervullen.

■ Artikel 4 §2 organisatorische werkingsprincipes

9° ze signaleren op een beleidsgerichte manier belemmerende factoren in het aanbieden van woonzorg. De raad merkt op dat hier nergens een link met lokaal sociaal beleid wordt gelegd terwijl dit toch cruciaal is. Beleidssignalering zou ook een link moeten hebben met lokaal sociaal beleid.

14° ze waarborgen financiële en bestuurlijke weerbaarheid en transparantie. De Memorie van Toelichting verwijst naar het advies van de SAR WGG over *marktwerking en commercialisering in de woonzorg* (2012). De raad vraagt hoe de Vlaamse Regering er concreet voor gaat zorgen dat *'winstuitkering in geen geval mag leiden tot hogere gebruikersbijdragen die de toegang tot maatschappelijk verantwoorde zorg belemmeren'*. Wie zal dat controleren en, indien nodig, tijdig ingrijpen?

15° ze voeren een dynamisch personeelsbeleid met het oog op werkbaar werk en zorg op maat. De raad merkt op dat voor een flexibele personeelsomkadering ook de bepalingen in het kader van de wet op de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen (KB nr.78) en het zorg- en bijstandsdecreet moeten aangepast worden zodat het personeel ook daadwerkelijk voor een breed pallet van taken kan ingezet worden. Overleg en afstemming met de federale overheid in dit kader is noodzakelijk en dringend.

Hoofdstuk 1. Afdeling 4. Specifieke bepalingen over de financiële en bestuurlijke weerbaarheid en transparantie

- De raad meent dat de afdeling 4 over financiële en bestuurlijke weerbaarheid en transparantie goed is uitgewerkt.
- De raad vraagt zich af waarom dit onderdeel enkel in een decreet over woonzorg verschijnt en vraagt dit ook te regelen voor andere sectoren in het beleidsdomein welzijn, gezondheid en gezin.

Artikel 7

- In artikel 7 §1 4° wordt gesteld dat *onder strategische beslissingen limitatief wordt verstaan a) beslissingen om kapitaal vertegenwoordigende effecten te verwerven van een andere onderneming, voor een bedrag van 5% van het eigen vermogen van de initiatiefnemer*. De raad meent dat er voor een correcte interpretatie van deze zin best *'minstens 5% van het eigen vermogen'* geschreven staat.
- In Artikel 7 §1 wordt gesteld dat *het administratief basisdossier openbaar raadpleegbaar moet zijn 'op de website' van de woonzorgvoorziening of vereniging*. De raad stelt voor *'bij voorkeur op de website'* toe te voegen, omdat 'openbaar raadpleegbaar'

in feite al volstaat. De drager van de informatie hoeft niet in een kaderdecreet verplicht te worden.

- Artikel 7 §3 Er wordt een permanent overlegorgaan weerbaarheid en transparantie opgericht dat de subsidiariteit met andere regelgeving zal moeten nagaan. De raad vindt dit opmerkelijk. Is het niet in de eerste plaats aan de decreetgever om dit al zoveel mogelijk na te gaan? De representatieve samenstelling en de werking van dit orgaan zal zeer belangrijk zijn. Alle stakeholders moeten hierbij betrokken worden.

Artikel 8

- Artikel 8 §2 De raad vindt het belangrijk de administratieve overlast te beperken en de voorzieningen niet onnodig op kosten te jagen. Daarom is het alvast goed dat artikel 8 §2 expliciet vermeldt dat maximaal gebruik zal worden gemaakt van reeds beschikbare gegevens en rapportageverplichtingen die rusten op de betrokken voorzieningen en verenigingen. Het is positief dat er rekening zal worden gehouden met bestaande wettelijke en reglementaire verplichtingen, maar vandaag is het nog onduidelijk om wat dat dan precies gaat. De overheid zal dit zeer helder moeten maken voor de initiatiefnemers om de bijkomende administratie te vermijden.

Hoofdstuk 2. Doelstelling en opdrachten van de woonzorgvoorzieningen en de vereniging.

Hoofdstuk 2. Afdeling 1. Lokaal dienstencentrum

- Het lokaal dienstencentrum is de eerste toegangspoort tot zorg en ondersteuning. De raad staat achter de verschuiving van verplichte activiteiten naar meer buurtgerichte opdrachten en de link die met het lokaal sociaal beleid wordt gelegd. Dit betekent wel dat de Vlaamse regering meer middelen zal moeten voorzien dan vandaag. Als Vlaanderen echt werk wil maken van een preventieve, laagdrempelige en buurtgerichte aanpak moet ze immers zelf ook inzetten op uitbouw van meer lokale dienstencentra en een betere financiering.
- De raad vraagt om daarnaast ook duidelijke instrumenten voor kwaliteit van dit aanbod te ontwikkelen. Zo kan vermeden worden dat het aanbod zich zou beperken tot louter een onthaalfunctie.

Artikel 10

- Artikel 10 1° *objectieve en transparante informatie aanbieden*. Het bieden van objectieve en transparante informatie en *het schakelen naar het brede aanbod van zorg en ondersteuning* is een basisvoorwaarde opdat de lokale dienstencentra goed fungeren als toegangspoort tot zorg en ondersteuning. De raad vraagt dan ook om voldoende mechanismen in te bouwen om te vermijden dat lokale dienstencentra vooral zouden doorverwijzen naar het eigen aanbod.
- Artikel 10 7° De raad vraagt de Memorie van Toelichting op pagina 70 aan te passen aan de formulering zoals ze correct in het voorontwerp van decreet is opgenomen, met name *de competenties en talenten van de gebruikers benutten met het oog op sociale waardering*, en niet het 'creëren van sociaal gewaardeerde rollen'. Het is immers niet duidelijk wat een 'sociaal gewaardeerde rol' is en wat 'het benutten ervan' betekent.

Hoofdstuk 2. Afdeling 2. Thuiszorgvoorzieningen.

Onderafdeling 1. Dienst voor gezinszorg

Artikels 13-14

- De raad vindt het positief dat men als opdracht voor een centrum voor dagopvang aandacht heeft voor aangepast vervoer van en naar het centrum voor dagopvang. Echter met het “in het bereik brengen” van de gebruikers alleen zal het huidig vervoersprobleem niet opgelost zijn. Vaak is immers ook de kostprijs voor de gebruiker het knelpunt. Het decreet heeft daar nu geen aandacht voor. De raad vraagt zich af op welke manier het vervoer van de gebruikers gefinancierd zal worden. Het is ook niet duidelijk of vrijwilligers het vervoer nog steeds op zich zullen kunnen nemen?

Onderafdeling 2. Dienst voor oppashulp

- De raad verwijst hier opnieuw naar de digitale platformen die in het kader van de deeleconomie ontstaan. Ook voor dit aanbod moet de kwaliteit gewaarborgd worden.

Onderafdeling 3. Dienst voor thuisverpleging

- De raad vraagt om zicht te krijgen op de doelstellingen en plannen voor de thuisverpleging in Vlaanderen op lange termijn.

Onderafdeling 6 Centrum voor dagverzorging

- De raad verwijst naar het centrum voor dagopvang voor de opmerkingen in verband met het vervoer.
- De raad merkt op dat de multidisciplinaire omkadering in centra voor dagverzorging ook de nodige financiering vraagt. De raad meent dat die financiering uitgebreid moet worden zodat alle centra voor dagverzorging de omkadering ook kunnen betalen.

Onderafdeling 7. Centrum voor kortverblijf

Artikel 26

- Het is goed dat hier 3 types werden aangebracht, maar het onderscheid moet voldoende duidelijk gemaakt worden voor de gebruikers. Dit past ook in het kader van de omzetting naar oriënterend kortverblijf. Ook hier wordt de goede afstemming met de eerstelijnszone cruciaal.
- De raad merkt op dat er per type een programmatie zal nodig zijn.
- Artikel 26 §2 de functie van oriënterend kortverblijf wordt vandaag al door heel wat centra opgenomen. De raad vraagt of er voldoende financiering zal zijn voor al deze centra? Zal er een programmatie voorzien worden voor deze bijkomende erkenning en zal die programmatie dan voldoende ruim zijn om alle initiatiefnemers die deze taken op zich nemen te vatten én tevens rekening te houden met het mogelijke toenemende belang van deze functie in de toekomst (o.a. door een verkorting van de ligduur in de ziekenhuizen)?

Onderafdeling 8. Centrum voor herstelverblijf

Artikel 28.

- De raad vindt het belangrijk dat revalidatie in dit voorontwerp van decreet wordt opgenomen, maar vraagt aan de Vlaamse Regering een visie op revalidatie uit te werken die een duidelijk kader voor de voorzieningen kan bieden.

Hoofdstuk 2. Afdeling 3. Groepen van assistentiewoningen

Artikel 31

- De raad vindt het positief dat een aantal kernaspecten van de dienstverlening veranderd worden (woonassistent, crisiszorg, overbruggingszorg, noodoproep).

Artikel 32

- De raad meent dat de formule van het flexibel woonzorgcentrum met een tijdelijke erkenning van assistentiewoningen als woongelegenheden van een woonzorgcentrum goed voorbereid en overdacht moet worden. Proefprojecten zullen moeten uitwijzen of dit werkt en er zullen de nodige garanties moeten zijn dat een flexibel woonzorgcentrum geen verdoken woonzorgcentrum zonder personeels- en kwaliteitsnormen zal maken van elke assistentiewoning.

Hoofdstuk 2. Afdeling 4. Woonzorgcentrum

Artikel 34

- artikel 34 9° De raad apprecieert de expliciete aandacht voor wonen en leven in de opdrachten van het woonzorgcentrum.
- artikel 34 8° Ook het openstellen van het woonzorgcentrum naar de buurt is positief op voorwaarde dat gevolgen hiervan op de personeelsinzet goed in kaart gebracht worden.

Artikel 35

- Het is goed dat er een interne coördinatiefunctie voor multifunctionele woonzorgcentra wordt voorzien. De raad wijst er wel op dat het beter zou zijn hier ook de link te leggen met andere diensten zoals bijvoorbeeld de lokale dienstencentra of de gezinszorg. Deze diensten passen immers ook in het zorgcontinuüm dat we voor ogen hebben. *De opdrachten van deze interne coördinatiefunctie sluit immers aan bij het bredere veld van zorg en ondersteuning in het kader van de eerstelijnszone (SAR WGG, advies over de conceptnota residentiële ouderenzorg, pp. 9-10)* Daarnaast vraagt de raad ook om voldoende financiering voor deze functie te voorzien zodat alle woonzorgcentra die deze functie willen inrichten daartoe ook de middelen hebben.
- Ten slotte moet ook de keuzevrijheid van de gebruiker voldoende beschermd worden bij de doorverwijzing naar andere zorgvormen en tussen woonzorgvoorzieningen.

Hoofdstuk 3. Erkenning, programmatie, voorafgaande vergunning en subsidiëring.

Hoofdstuk 3. Afdeling 1. Erkenning

Artikel 39

- De raad oordeelt dat het voor de gebruikers goed is dat het principe van aanmelding voor assistentiewoningen verdwijnt. De vraag is wel of dit voldoende sterk zal zijn om “cowboys” uit de markt te houden (die zich beperken tot het verkopen van de woongelegenheden, maar weinig of geen zorg en ondersteuning bieden). Het voorliggende decreet biedt daarvoor geen sluitende oplossing. De raad vraagt wel voor aangemelde assistentiewoningen realistische overgangsbepalingen te voorzien (o.a. voldoende soepelheid ten aanzien van infrastructuurvoorwaarden). Op crisis- en overbruggingszorg, noodoproep en woonassistent mag er niet beknibbeld worden in die overgangsmaatregelen.

Artikel 41

- De raad vraagt erover te waken dat de omzetting van voorafgaande vergunningen naar andere zorgvormen niet leidt tot tekorten in het bestaande aanbod of tot een overaanbod op korte of lange termijn. De raad vraagt om bij de uitvoering van dit decreet hiertoe de nodige principes vast te leggen en af te stemmen met de evoluties in de hervorming van de eerste lijn.

Artikel 42

- Lokale dienstencentra worden in dit voorontwerp van decreet niet meer beschouwd als thuiszorgvoorzieningen. Dit maakt dat ook commerciële actoren de uitbating en organisatie op zich kunnen nemen. Gezien de opdrachten van de lokale dienstencentra heeft de raad hier toch vragen bij. Hoe is dit combineerbaar met de principes van maatschappelijk verantwoorde zorg, aangezien winstuitkering bij commerciële actoren mogelijk een centrale rol gaat spelen? De raad verwijst daarom naar zijn eerdere opmerking dat het, onder meer, nodig is specifieke kwaliteitsvoorwaarden te stellen voor de lokale dienstencentra.
- De raad gaat er van uit dat deze keuze om de lokale dienstencentra niet meer te beschouwen als thuiszorgvoorziening, niet wordt doorgetrokken naar andere thuiszorgvoorzieningen. De raad acht deze thuiszorgvoorzieningen niet combineerbaar met winstuitkering.
- In dit artikel wordt bepaald welke rechtsvorm *verenigingen en thuiszorgvoorzieningen, met uitsluiting van het centrum voor kortverblijf, het centrum voor herstelverblijf en het centrum voor dagverzorging*, kunnen aannemen om erkend te kunnen worden. In de memorie van toelichting wordt bij de uitleg over de derde aanpassing in artikel 42, 8° *een vennootschap met rechtspersoonlijkheid en een sociaal oogmerk*, niet meer gesproken van thuiszorgvoorzieningen maar van woonzorgvoorzieningen. De raad vraagt om consequent de juiste terminologie te hanteren om onduidelijkheden te vermijden.

Artikel 48

- De raad vindt het een goede zaak dat de mogelijkheid is opgenomen dat centra voor kortverblijf en centra voor dagverzorging ook onder één erkenning op meerdere locaties zullen kunnen werken. Dit komt tegemoet aan de realiteit die vandaag al bestaat.

Hoofdstuk 3. Afdeling 2. Programmatie en voorafgaande vergunning

- De raad beveelt aan om voor de programmatie een goede methodiek uit te werken die alle zorgnoden capteert. Op vandaag voldoet deze voor gezinszorg en een aantal andere woonzorgvormen niet. (houdt onvoldoende rekening met vermaatschappelijking, maatschappelijke evoluties,...)

Artikel 51

- De raad meent dat een afzonderlijke programmatie nodig is voor centra voor dagverzorging en diensten voor gezinszorg met een bijkomende erkenning voor een centrum voor dagopvang, zodat alle gebruikers - met lichte tot zware zorgbehoeften - het gepast aanbod vinden. De raad vraagt dit advies mee te nemen in het lopende onderzoek naar de toekomstige programmatie.
- De raad wijst erop dat ook andere initiatiefnemers dan de diensten voor gezinszorg de expertise in huis hebben om dagopvang uit te baten (bv. woonzorgcentrum, centrum voor dagverzorging).

Hoofdstuk 3. Afdeling 3. Subsidiëring

Artikel 57

- De raad merkt op dat de lokale dienstencentra in dit artikel over de infrastructuurkosten niet vermeld worden. Betekent dit dat dit nog in de aparte VIPA-subsidiëring is opgenomen?

Hoofdstuk 4. Registratie

Artikel 59

- Er worden heel wat verwachtingen geformuleerd over de registratie door woonzorgvoorzieningen. Het is dan ook belangrijk dat hiervoor voldoende ondersteuning en middelen tegenovergesteld worden. De raad merkt nog op dat ook de registratiesystemen van de Vlaamse overheid zelf voldoende flexibel moeten zijn.
- De raad vraagt om hier het principe te herhalen dat de Vlaamse overheid niet meer informatie opvraagt dan strikt nodig is (cfr. artikel 8) om de administratieve lasten te vermijden.

Hoofdstuk 5. Partnerorganisaties en projecten

- De raad vraagt om - wat betreft partnerorganisaties en projecten - de verschillende decreten goed op elkaar af te stemmen, in het bijzonder de afstemming met hervorming van de eerste lijn.

Hoofdstuk 6. Financiële bepalingen

- De raad blijft bekommerd om de toegankelijkheid en de betaalbaarheid van de woonzorg en pleit voor een correcte prijszetting en voor toegankelijkheid, ook voor de meest kwetsbaren. Hiervoor zijn verschillende pistes mogelijk. De raad verwacht dat de Vlaamse regering in dit kaderdecreet duidelijker bepaalt welke maatregelen er zullen worden genomen om de betaalbaarheid te garanderen.

Hoofdstuk 7. Toezicht, wijziging, schorsing, intrekking en verval van de erkenning, de sluiting en het verbod op exploitatie onder de erkende benaming

Hoofdstuk 7. Afdeling 2. Wijziging, schorsing, intrekking en verval van de erkenning, de sluiting en het verbod op exploitatie onder de erkende benaming

Artikels 64-69

- De raad merkt op dat hier goed moet afgestemd worden met het decreet over de Vlaamse Sociale Bescherming en haar uitvoeringsbesluiten zodat duidelijk is dat het besteden van een zorgticket slechts kan bij door het woonzorgdecreet erkende voorzieningen onder de erkende benaming.
- De raad vraagt erop toe te zien dat de rechten van de verdediging voldoende gerespecteerd worden wanneer een inspecteur beslist tot intrekking van een erkenning over te gaan. Een intrekking van een erkenning moet steeds proportioneel gebeuren en moet als doel hebben naar een oplossing te streven. De raad verwijst naar zijn advies over het overheidstoezicht gezondheids- en welzijnsbeleid van 19 januari 2017.